

Merovingische graven uit Koksijde onthullen wie Vlaanderen bevolkte rond 700 na Christus

Genetici van KU Leuven ontdekken twee aparte bevolkingsgroepen die samenleefden in vroegmiddeleeuws Vlaanderen

De vroege middeleeuwen in Vlaanderen is een weinig gekende periode door de beperkte historische en archeologische bronnen. Een unieke vondst in Koksijde uit de late 7de en vroege 8ste eeuw stelde genetici van KU Leuven in staat om via DNA-onderzoek de afkomst te achterhalen van wie er toen in onze regio leefde. De genetische diversiteit onder 30 Koksijdse skeletten bleek verrassend groot en hun DNA-profielen laten zien dat destijds individuen uit twee aparte afkomstgroepen samenleefden: personen met een Noordzee-Germaanse en een Noord-Gallische afkomst. De resultaten verschenen in het wetenschappelijk tijdschrift *PNAS*.

In 2016 stootte een attente kraanman in Koksijde op botmateriaal. Archeologen ontdekten sporen van een Laat-Merovingische nederzetting én een grafveld uit de tweede helft van de 7de tot midden van de 8ste eeuw. Onderzoekers van KU Leuven analyseerden het DNA van 30 skeletten uit deze begraafplaats. “In Vlaanderen werden overledenen lange tijd gecremeerd, en de skeletten uit Koksijde behoren tot de oudste na de val van het West-Romeinse Rijk die we genetisch kunnen onderzoeken”, aldus professor genetica Maarten Larmuseau, die samen met professor Toomas Kivisild (beide KU Leuven), het onderzoek coördineerde. “De vondst in 2016 is een absolute schat aan informatie, die we gebruikten om na te gaan wie toen hier woonde en hoe mensen samenleefden.”

Na de val van het West-Romeinse Rijk in 476 na Christus en de zogenaamde volksverhuizingen heersten de Merovingische koningen drie eeuwen lang over een gebied dat grote delen van het huidige Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk en Duitsland omvat. Politiek, cultureel en religieus had deze periode veel invloed op de Westerse geschiedenis. Van de herkomst en leefwijze van de brede bevolking is echter veel minder bekend. DNA-onderzoek op de vondsten in Koksijde, daterend uit de Laat-Merovingische periode (ca 675-750 na Christus), biedt hierover nieuwe inzichten.

Een fusie van twee afkomstgroepen

De DNA-profielen van de resten in Koksijde vertonen een verrassend hoge diversiteit, wat wijst op een dynamische en gemengde gemeenschap. De onderzoekers onderscheiden twee groepen van verschillende afkomst die samenleefden in Vlaanderen tijdens de Merovingische periode: een grote groep van individuen met een ‘Noordzee-Germaanse afkomst’ die genetisch overeenkomt met tijdsgenoten in Groot-Brittannië en Nederland; en een kleinere groep met een ‘Noord-Gallische afkomst’ die genetisch overeenkomt met personen in Frankrijk uit de late ijzertijd.

Larmuseau haalt hierbij aan: “In de grote Noordzee-Germaanse groep zijn de individuen meestal verre verwanten van elkaar, maar dit is niet het geval binnen de kleine Noord-Gallische groep, waarin de individuen vaak ook meer botslijtage vertoonden en dus meer hard werk hebben verzet tijdens hun leven.” “Interessant voor het begrijpen van de huidige patronen van genetische variatie in de Lage Landen is dat deze twee groepen een verschillend dieet hadden, gekoppeld aan genetische verschillen in hun vermogen om voedsel, bijvoorbeeld melk, te verwerken”, voegt professor Kivisild toe.

Onder de Koksijdse graven vonden de onderzoekers een moeder-dochterrelatie, waarbij de moeder behoorde tot de Noord-Gallische groep en de vader van haar dochter tot de Noordzee-Germaanse. Hieruit concluderen de onderzoekers dat er vermenging was tussen de twee groepen. “Ons onderzoek toont dat we in Koksijde niet te maken hebben met een kleine gesloten familie, zoals initieel gedacht, maar met een brede gemeenschap waarin een fusie van twee afkomstgroepen gaande was”, aldus professor Larmuseau. “Dit hadden we zonder DNA-onderzoek nooit kunnen achterhalen.”

De studie toont ook genetische linkjes met laatmiddeleeuwse skeletten uit het naburige Wulpen. Dit resultaat suggereert dat de genetische invloeden uit de vroege middeleeuwen een blijvende impact hebben gehad op de samenstelling van de Vlaamse bevolking. “Hoewel de Merovingische periode misschien niet in ons collectief geheugen zit, blijkt deze periode heel belangrijk te zijn voor het DNA van Vlaanderen”, besluit Larmuseau.

Contact

Professor Maarten Larmuseau, Faculteit Geneeskunde, Departement Menselijke Erfelijkheid, maarten.larmuseau@kuleuven.be, +32 (0)494 39 72 97

De publicatie ‘*Capturing the fusion of two ancestries and kinship structures in Merovingian Flanders*’ door Sasso *et al* werd gepubliceerd in PNAS (DOI: 10.1073/pnas.2406734121).

Het MerovingerDNA-project is een samenwerking tussen KU Leuven, Histories vzw, Abdijmuseum Ten Duinen, University of Tartu (Estland), VUB, Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen en het agentschap Onroerend Erfgoed. Meer info over het volledige project en werkwijze op merovingerdna.be.

Persdienst KU Leuven: 016 32 40 08 & 0492 15 18 18 | persdienst@kuleuven.be | @KU_Leuven
Persvragen: persattachés Bregt Van Hoeyveld, Emmanuel Rottey en Nena Testelmans & woordvoerder Sigrïd Somers

-----
Press office KU Leuven: +32 16 32 40 08 & +32 492 15 18 18 | pressoffice@kuleuven.be | @KU_Leuven
Media inquiries: press officers Bregt Van Hoeyveld, Emmanuel Rottey and Nena Testelmans & spokesperson Sigrïd Somers